

### Список використаних джерел

1. Голод А.П. Етнічний туризм у Карпатському регіоні: Структурні особливості та проблеми розвитку / А.П. Голод, О.М. Мисяк // Наук. вісн. Херсонського у-ту. Серія економічні науки. Вип.15, Ч.1, 2015. – С. 85-87.
2. Гуменюк Г.М. Народні художні промисли Гуцульщини як важливий чинник економічного розвитку / Г.М.Гуменюк. Карпатський край. - Івано-Франківськ. 2014.-С 205-2014.
3. Дутчак О. Теоретико-методологічні проблеми українського етнотуризму: історіографія / О. Дутчак // Вісник Прикарпатського університету. Серія: Історія. – 2013. – Вип. 23-24. – С. 318-322.
4. Прибега Л. Дерев'яні храми Українських Карпат / Л. Прибега. –К.: Техніка, 2007. – 168 с.
5. Федорак В.В. Історико-культурні засади становлення і розвитку етнотуризму в Україні 1991-2014 рр. (на матеріалах Івано-Франківської області) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд.істор.наук : спец. «Історія України» / В.В.Федорак. – Івано-Франківськ, 2016. – 19 с.

*Ільницька-Гикавчук Галина Ярославівна,  
кандидат економічних наук, доцент, кафедра туризму,  
Національний університет «Львівська політехніка»*

### **ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЖОВКІВСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Жовківський район є унікальним краєм. Він має добрий туристично-рекреаційний потенціал: природний (джерела, ріки, парки, заповідники) та історико-архітектурний (музеї, храми, замки).

Жовківський район розташований на північному заході Львівщини. В районі нараховується 165 поселень, в тому числі три міста – Дубляни, Жовква, Рава-Руська, два селища міського типу – Куликів і Магерів, 160 сіл. Кількість населення району – 110 тис. [1].

Район має вигідне географічне розташування, де пролягає залісене пасмо Розточчя, рівнина Мале Полісся та гористе пасмо Грядове Побужжя. Через Розточчя проходить Головний Європейський вододіл.

Площа земель Жовківського району становить 129,4 тис. га, при цьому 67 % земель мають сільськогосподарське значення, 25,2 % - вкриті лісами, 2,2 % - землі під водою, 4 % - забудовані землі [2].

Земельний фонд природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення Жовківщини становить 3986,9 га, переважна більшість якого – це землі природоохоронного значення площею 3911,7 га. Площа земель рекреаційного значення становить 34,5 га, історико- культурного - 31,9 га, оздоровчого - 8,8 га [2].

До основних об'єктів природно-заповідного фонду можна віднести [3]:

1) Потелицький гідрологічний заказник загальнодержавного значення площею 162 га.

2) Климова дебра – ландшафтний заказник місцевого значення, розташований між селами Поляни та Дубровиця. Його площа 296 га.

3) Гряда - лісовий заказник місцевого значення площею 1149 га.

4) Майдан - заповідне урочище місцевого значення в Україні площею 17 га.

Крім того, на територіях Жовківського і Яворівського районів Львівської області знаходяться Завадівський заказник - лісовий (ландшафтний) заказник місцевого значення в Україні, та регіональний ландшафтний парк «Равське Розточчя» - об'єкт природно-заповідного фонду України [3].

До пам'яток природи Жовківського району відносять: Зубрів дуб, Група вікових лип, Свідок історії.

Оскільки Жовківщина має добрий туристично-рекреаційний потенціал, то туризм має бути пріоритетним напрямком розвитку району. Розвиток туризму сприятиме збільшенню зайнятості населення, створенню нових робочих місць, покращенню інфраструктури, зростанню доходів місцевих бюджетів. До чинників, що сприяють туристичному розвитку Жовківського району, можна віднести:

- багата історико-культурна спадщина;
- розташування на міжнародних трасах до Європи;
- достатня залісненість і належна екологічна ситуація;
- близькість до Львова.

На Жовківщині перспективними є наступні види туризму: сільський, екологічний, релігійний. Щодо сільського туризму, то в районі збережено народні традиції, звичаї, старовинні ремесла та обряди, що сприяє розвитку туризму на селі. Для його розвитку створено агрооселі в селах Фійна, Майдан, Мокротин, Стара Скварява, Глинсько, місті Жовква.

Важливою передумовою для розвитку екологічного туризму є природоохоронні території: заповідник «Розточчя», лісові заказники «Гряда» і «Завадівський».

Слід зазначити, що на Жовківщині зосереджена найбільша кількість історико-архітектурних пам'яток після Львова. Лише у м. Жовква їх близько 50. Всього у районі нараховується: археологічних пам'яток – 27, пам'яток архітектури – 49, історичних 82. Тут добре збережений замок Жолкевського, ратуша, площа Ринок. У м.Рава-Руська знаходиться вілла письменника Осипа Лещука, в м.Дубляни –музей та будинок, в якому вчився Степан Бандера, в с.Зашків – садиба-музей Євгена Коновальця, у с.Куликів - дерев'яний будиночок Богдана Ступки.

На Жовківщині за археологічними розкопками відомі два городища – Щекотин, що на Розточчі поблизу с.Глинсько та Телич у с.Потелич. Крім того, Глинсько приваблює туриста ще й двома історичними стовпами. На одному розшифрований напис «Поставлений на честь перемоги Яна Собеського над турками, 1682 р.», на іншому – «На честь скасування панщини, 1861 р.» [1].

Більшість об'єктів культурної спадщини зосереджена в Жовкві, Крехові, Заглині, Раві-Руській та Куликові.

Провідне місце серед історико-архітектурних пам'яток у Жовківському районі посідають релігійні об'єкти. Жовківський район давно став маленькою духовною Меккою. Щороку тисячі туристів та паломників приїжджають сюди як для огляду історико-архітектурної спадщини, так на прощі та молитовні відпусти.

Всього в Жовківському районі налічується 30 дерев'яних храмів. Найвизначніші релігійні об'єкти Жовківського району Львівської області:

- у місті Жовква: Церква Святої Трійці, Василіанський монастир, Церква Петра і Павла, Костел Святого Лаврентія, Церква Різдва Богородиці, Домініканський монастир, Жовківська синагога;

- у с. Крехів: Крехівський монастир, Церква Параскеви П'ятниці;

- с. Воля-Висоцька: Михайлівська церква;

- смт. Куликів: Миколаївська церква;

- с. Потелич: Церква Святого Духа;

- м. Рава-Руська: Храм св. вмч. Юрія, Костел Св.Йосифа, Костел Св. Михаїла ордену Реформаторів;

- с. Деревня: Церква Різдва Богородиці;

- с. Блищиводи: Церква Покрови Пресвятої Богородиці;

- с. Гребенці: Церква Св. Миколая;

- с. Грибовичі Великі: Церква Св. Кузьми і Дем'яна.

Одним із найпотужніших духовно-релігійних центрів є Крехівський монастир, який приймає щороку близько 100 тис. відвідувачів. Монастир також має з десяток цінних історико-архітектурних пам'яток. Його також називають Василіанським монастирем. У епоху Середньовіччя монастир служив не тільки духовним потребам, а й мав оборонну функцію.

Церква Параскеви П'ятниці є найдавнішою пам'яткою Крехова. Силами ченців церква була збудована в 1721 році. У наші дні ця церква визнана унікальною реліквією. В середині неї зберігся оригінальний іконостас - робота художника Івана Рутковича. Поруч з храмом вибудувана окрема дзвіниця, ідеально доповнює архітектурний ансамбль.

Церква Святої Трійці (Троїцька церква) розташована в м. Жовква. Перша церква була знищена пожежею в 1717 році. Пізніше на її місці був побудований дерев'яний храм, який поєднує сучасність і старовину. Троїцька церква внесена до списку всесвітньої спадщини Юнеско.

Визначною релігійною пам'яткою є комплекс Василіанського монастиря, розташований в місті Жовква. У нього включені церква Серця Христового, монастирські келії, дзвіниця і друкарня. Василіанський монастир був центром релігії та культури в Галичині. У 1895 році при монастирі була заснована друкарня, де успішно видавалася популярна і богословська література.

Костел Святого Лаврентія заснований в 17 ст. Він належить епосі ренесансу. Костел спроектував італійський архітектор на замовлення засновника міста - польського полководця Станіслава Жолкевського. Сама

будова - у формі хреста, з вузькими готичними вікнами. Товсті стіни говорять про те, що храм служив не тільки для молитов, а й для оборони.

Дерев'яна церква Різдва Богородиці - це перлина Жовкви, вона була побудована на зібрані кошти священика на прізвище Керницький. Храм був закладений в 1705 році і побудований в характерному стилі тодішньої моди - класичний великий купол, симетричні форми і винесений за межі будови дзвонарій з трьома дзвонами. У будівлі збереглися оригінальні роботи Жовківського художника і іконостас, повністю відреставрований в 1994 році.

Миколаївська церква в смт. Куликів - це кам'яний оборонний храм, який був зведений в 16 столітті на місці дерев'яного, який стояв тут з 14 століття. За легендою, від храму тяглися підземні ходи до Жовкви.

Однією з найбільш відвідуваних місцевих пам'яток Жовківщини є Церква Святого Духа, збудована гончарами в 1502 році в с. Потелич. Храм являє собою дерев'яну будівлю, висота якої становить понад 18 метрів. Поруч з церквою встановлена дерев'яна квадратна дзвіниця, яка так само, як і основна будівля, складається з двох ярусів. Церква мала також оборонне значення. До сьогодення з усієї оборонної системи збереглися тільки дві сторожові вежі, розташовані на церковному подвір'ї. Церква включена до списку світової спадщини ЮНЕСКО.

Неперевершеним за своєю духовною величчю є також Маріївський молодіжний духовний центр у с.Заглина, де знаходиться цілюще джерело Маруся.

Важливими чинниками, які впливають на розвиток туризму Жовківського району, є наявність стратегії розвитку території, інформаційне забезпечення, стан інфраструктури, доріг і транспортне забезпечення. Слід зазначити, що в районі недостатня кількість закладів розміщення та харчування. Так, згідно статистичних даних, станом на 2016 р. в Жовківському районі налічувалося 11 закладів розміщення місткістю 623 місць [4].

Важливим завданням для розвитку туризму Жовківщини є збереження культурної спадщини, реставрація основних її об'єктів, розроблення нових туристичних продуктів, розвиток туристичної інфраструктури. Активація туристичної діяльності неможлива без підтримки місцевої і державної влади. Місцеві органи влади повинні активніше пропагувати туристичну галузь, вкладати в неї кошти.

### **Список використаних джерел**

1. Жовківщина – центр розвитку туристики на Розточчі [Електронний ресурс]. - Режим доступу:<http://myzhovkva.com/history/>.
2. Рекреаційний потенціал Львівщини: Статистичний збірник.- Львів: Головне управління статистики у Львівській області, 2011. – 96 с.
3. Природно-заповідний фонд Львівської області [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/>.
4. Головне управління статистики у Львівській області [Електронний ресурс]. - Режим доступу:<http://www.lv.ukrstat.gov.ua>.